

2 Kasım 1987

Açılış

Bu yayınıımızda önce TDOO programını ardından günün yorumunu dinleyecek-
siniz. Daha sonra Ekim devrimi kutlamaları özel programı geliyor.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI
TÜSTAV

HABERLER

Yazan: Yavuz

Okuyan: Yavuz-Sinem

- 1- Cumhurbaşkanı Kenan Evren ile haftalık görüşmesinden sonra gazetecilerin sorularını yanıtlayan ~~Baz~~ başbakan Turgut Özal, 141-142-163. maddelerin seçimlerden sonra ele alınacağını belirtti.
- 2- Dünya bankası ve IMF planları doğrultusunda hazırlanan KİT satışı programı Sümerbank ve Petkim ile başlatılırken, muhalefet partileri de KİKT'ler konusunda izleyecekleri politikayı açıklıyorlar.
- 3- TKP MK genel sekreteri Haydar Kutlu Türkiye'ye dönmek için Batı Berlin başkonsolosluğuna resmi başvuru yaparak, kendisine pasaport verilmesi isteminde bulundu. 27 ekim salı günü başkonsolosluğa gelen Haydar Kutlu'yu kalabalık bir gazeteci topluluğu karşılamış, başkonsolos Tahsin Özer'le yapılan görüşmeden sonra da Haydar Kutlu gazetecilerin sorularını yanıtlamıştı.
- 3- Basra körfezinde E Amerikan savaş gemilerinin yarattığı gerginlik sürerken, Amerikan yönetiminin, Basra körfezindeki maceraya ortak olması yönünde Türkiye üzerindeki baskıları, savaşın genişlemesi kaygısını artırıyor.
- 4- Amerikan dışişleri bakan yardımcısı Elin Vollis, Türkiye'nin Amerika'dan almış olduğu dış askeri satış kredisi FMS borçlarının ödenmesi konusunda taviz mermeye niyetleri bulunmadığını söyledi.
- 5- BESD'nin 70. yıldönümünü kutlama toplantıları Moskova'da başladı.
- 6- Amerikan-Sovyet doruk toplantısı 7 aralıkta yapılacak.
- 7- ÇKP kongresi sona erdi.
- 8- Şili'nin başkenti Santiago'nun işçi semtlerinde çeşitli kollar halinde yapılan yürüyüşlerle Pinoşe diktatörlüğü protesto edildi.
- 9- S.B dışişleri bakan yardımcısı Yuli Voronzov, Irak'tan sonra Kuveyt ve İran'ı ziyaret ederek bölgedeki durum ve ikili ilişkiler üzerine görüşmelerini sürdürdü.
- 10- Vietnam'lı ve B. Amerika'lı uzmanlar Hanoi'de ~~bir~~ biraraya gelerek, ~~Viet~~ Vietnam savaşı sırasında kaybolan Amerikalıların araştırılması konusunu görüştüler.
- 11- İspanya'nın ~~Madrid~~ başkenti Madrid'de yapılan gösteride 200 bin kişi Amerikan üslerinin ülkeden kaldırılmasını istedi.
- 12- İrkçı güney Afrika rejimince desteklenen silahlı çetelerin Mozambik'in güneyindeki saldırıları sonucunda 300'e yakın kişi öldü.
- 13- Sovyet lideri Mihail Gorbacov'un yazdığı "yenilenme ve bizim için ve tüm dünya için yeni düşünüş" adlı kitap Sovyetler Birliğinde ve B. Amerika'da aynı anda yayınlandı.

GÜNÜN YORUMU

Yazan: Kemal

Okuyan: Yavuz

Başlık: Başka seçenek yok

YAZILAR

- 1- TDOO programı
- 2- Günün yorumu
- 3- Ekim devrimi kutlamaları özel programı

2.11.87

1

2.11.87

--- Cumhurbaşkanı Kenan Evren ile haftalık görüşmesinden sonra gazetecilerin sorularını yanıtlayan Başbakan Turgut Özal, Komünist 141, 142 ve 163. maddelerin seçimlerden sonra ele alınabileceğini Partisi'nin ileride resmen tanınabileceğini belirterek belirtti.

Başbakan Özal konuyla ilgili olarak şunları söyledi: "Son yıllarda edindiğimiz tecrübeler, Komünist Partisi'nin oy oranının yüzde 3'ü geçmediğini göstermiştir. Ne zaman kurulur onu bilmem, çünkü Türkiye'de Komünist adlı partilerin kurulmasına pek çok kişi tepki gösterecektir. Zamanla bazı şeyler daha iyi olabilir. Türk Ceza Kanununun 141-142 ve 163. maddelerini seçimlerden sonra düşünebiliriz. Zaten son 4 yılda demokrasi yolunda büyük gelişmeler olmuştur."

Özal, (genel affa gerek olmadığını ve tüm cesaretiyle ilgili yasanın da zaten tartışılmış olduğunu) öne sürdü.

--- Dünya Bankası ve İMF plaları doğrultusunda hazırlanan KİT satışı programı Sümerbank ve PETKİM ile başlatılırken, muhalefet partileri de KİTler konusunda izleyecekleri politikayı açıklıyorlar.

Bilindiği gibi hükümet, Sümerbank ve Petkim'i Toplu Konut ve kamu ortaklığı fonuna devrederek, bu fon aracılığıyla hisse senetlerini satışa çıkarma kararı almış bulunuyor. Özelleştirme programının ayrıntıları henüz belli olmazken, başbakanlıktan yetkililerin iki kamu kuruluşunun satışının bir iç borçlanmadığı olmadığı ~~görünü~~ görüşünü ileri sürdüler.

Sosyal Demokrat Halkçı Parti, ANAP hükümetinin KİT'leri özelleştirme ~~planı~~ karşı çıkıyor. SHP lideri İnönü, son karar üzerine yaptığı açıklamada, partisinin özelleştirilen KİT'leri ~~devlet~~ ^{alınacağı} geri alıp ~~devletleştireceği~~ ^{ki borsasını} yolunda ~~deha önce açıklanmış olan~~ ^{natulularak}

*** D.D. bilindiği gibi, Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi genel sekreteri Haydar Kutlu Türkiye'ye dönmek için Batı Berlin başkonsolosluğuna resmi başvuru yaparak, kendisine pasaport verilmesi ~~tahsininde~~ isteminde bulunmuştı. 27 ^{30?} Ekim salı günü başkonsolosluğa gelen Haydar Kutlu'yu kababalık bir gazeteci topluluğu karşıla-
~~xxxx~~ mış, başkosolos Tahsin Özer'le yapılan görüşmeden sonra da Haydar Kutlu gazetecilerin sorularını yanıtlamıştı.

--- Basra Körfezinde amerikan savaş gemilerinin yarattığı gerginlik sürerken, Amerikan yönetiminin, Körfezindeki maceraya ortak olması yönünde Türkiye üzerindeki baskıları, ~~bölgedeki gelişme~~ savaşın genişlemesi ~~kaygılarını~~ kaygısını artırıyor.

Konuyla ilgili olarak ~~Cumartesi günü~~ Moskova radyosunun Cumartesi günlü yayınında yeralan yorumda, "Vaşington, körfezdeki tüm ~~maceracı~~ maceracı eylemlerini Ankara'nın desteklemesini isterdi. ABD, hükümler bir devlet olarak Türkiye'nin çıkarlarına uygun, ^mbağırsız bir politika izlemeye hakkı olduğunu hesaba katmıyor" diyor. Yuri Lebedev imzalı yorumda ayrıca şu görüşlere yer veriliyor:

"ABD'nin Körfez'e ilişkin istihbarat elde etmek amacıyla İncirlik üssünden faydalanmak, Diyarbakır-Pirinçlik üssündeki radarları kullanmak ~~istenebilir~~ ihtimali üzerine son zamanlarda Türk ~~basınlarında~~

9
basınında verilen haberler asılsız değil herhalde. Gazetelerde ABD'ye savaş ya da sert bir bunalım halinde Anadolu'daki depolar ve hava alanlarını kullanma hakkı tanıyan bir anlaşma üzerine de bilgi veriliyor. Türkiye Dışişleri bakanlığı ile Savunma Bakanlığı bu haberleri resmen yalanladı. Amer Pentagon'UN Andeniz ve Basra askeri Körfezindeki/maceralarında Türkiye topraklarındaki tesisleri kullanması da ihtimal dışı değil. Türkiye'ye karşı, komşuları olan Körfez ülkelerinin davranışına bu tutumunun etki yapmaması da olanak dışı değildir. Türkiye'nin başını belaya sokabilecek sözümlüne dostu Amerika'nın eylemleri karşısında son derece uyanık olması gerekiyor."

--- Amerikan Dışışleri Bakanx yardımcısı ~~Ellin~~ Elin Vollis, Türkiye-
nin Amerikadan almış olduğu dış askeri satış kredisi FMS borçları-
nın ödenmesi konusunda taviz vermeye niyetleri bulunmadığını
söyledi. Amerikan dışışleri yetkilisi, bu konuda Regin yönetiminin,
FMS borçlarının zaman yitirilmeden ödenmesi isteğini ~~kasimliklexx~~
hatırlatarak, yönetimin son sözünü söylediğini ve borç ertelenmesi
isteklerinin son bulması gerektiğini söyledi. Bilindiği gibi 8 milyar
dolara yaklaşan FMS borçlarının ödenmesi konusunda Özal hükümeti
~~zamanx~~ erteleme isteğinde bulunuyor. ~~Ayrıca~~ Amerikan askeri
malzeme satışları için kullanılan ^{her} FMS ^{FMS kredisine} ~~terin~~ 1 dolarlık ~~anaparasına~~
karşılık 3 dolarlık faiz ödemek gerekiyor.

"Özelleştirilen KİT'leri devletleştireceğiz" dedi.

DSP Genel Başkanı Bülent Ecevit ise KİT'ler konusundaki görüşlerini şöyle açıkladı: "KİT"ler özelleşmeyecek, özerkleşecektir. KİT'lerin yönetimi çalışanlara verilecektir. Çalışanlar kardan pay alırken devlet KİT zararlarını ~~karşılama~~ karşılamayacaktır. Ancak sosyal amaçlı bazı KİT'lere devlet desteği sağlanacaktır."

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARŞİVİNE GİRİŞ
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARŞİVİNE GİRİŞ

2.11.1987

-Büyük Sosyalist Ekim Devriminin 70. yıldönümünü kutlama toplantıları Moskova'da başladı: BSED'nin 70. yılı dolayısıyla düzenlenen toplantılardan ilki ~~xxx~~ Pazartesi sabahı Moskova'da başladı. SBKP MK'nin SSCB Yüksek Sovyeti'nin ^{ve} Rusya Federasyonu Yüksek Sovyetinin ortak oturumu şeklinde düzenlenen toplantıya çok sayıda yabancı konuk da katıldı. ~~SBKP MK Genel Sekreteri Mihail Gorbacov, toplantı~~ SSCB Yüksek Sovyeti Prezidyumu başkanı Andrey Gromiko'nun açış konuşmasından sonra, SBKP MK Genel Sekreteri ~~Mihail Gorbacov~~, Ekim Devriminin 70. yıldönümü dolayısıyla bir konuşma yaptı. Kutlama toplantılarının bu hafta boyunca süreceği, ayrıca, Ekim Devrimi'nin 70. yıldönümü dolayısıyla Moskova'da bulunan çok sayıda ve çok değişik ^{akımlardan} ~~egilimlerden~~ politik liderlerin arasında görüşeler yapılacağı, ^m ayrıca, ^{ve} bir de, isteyen liderlere açık olan

gündemsiz bir görüş alış-verişi toplantısı düzenlendiği bildiriliyor. BSED'nin 70. yıldönümü dolayısıyla düzenlenen törenler devrimin yıldönümü olan 7 Kasım günü yapılacak ~~yılışsal~~ gösteri ile sona erecek.

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

2.11.1987

Müh
Amerikan-Sovyet doruk toplantısı 7 ~~K~~ Aralık'ta yapılacak:
Vaşington'da yapılan ortak bir açıklamayla, iki ülke liderleri, Mihail
Gorbaçov ile Ronald ~~Reagan~~ Regan'ın 7 ~~K~~ Aralık'ta Vaşington'da görüş-
ecekleri bildirildi. Ortak açıklama, SB Dışişleri Bakanı Edvard Şevard-
nadze'nin Vaşington'da Başkan Regan'a Sovyet lideri Gorbaçov'un bir
mesajını götürmesinden sonra yapıldı. Ortak açıklamada, iki liderin,
Aralık ayında yapılacak ~~doruk~~ doruk toplantısında orta menzilli nükle-
er ~~silah~~ roketlerin/kaldırılmasıyla ilgili anlaşmayı imzalayacakları
ve ayrıca, 1988 yılının ilk yarısında da Başkan Regan'ın SB'ni ziyaret
edeceği bildiriliyor.

Bu açıklamanın yapılmasından
~~Bu~~ sonra da, Sovyet ve Amerikan dışişleri bakanları, ayrı ayrı,
basın toplantıları düzenlediler. SB Dışişleri bakanı, basın toplantı-

2.11.1987

13.

-ÇKP Kongresi sona erdi: ÇKP'nin/~~11~~. Kongresi pazar günü sona erdi. Kongre'nin son gününde, gizli oyla MK'nin 175 asil ve 110 aday üyesi, Merkezi Danışmanlar komisyonu, ~~üyeleri~~ ve Merkezi disiplin komisyonu üyeleri seçildi. Delegeler, Genel Sekreter Zao Ziyang'ın kongrede okuduğu MK raporunu ~~oybirliğiyle~~ onayladılar. Kongre kararında, bunların yanısıra, 1978 yılından beri Partinin Marksist bir çizgi izlemekte olduğu ve yeni bir gelişme evresine girdiği belirtiliyor. Ayrıca, Kongre kararında, bu dönem MK üyesiğine adaylığını koymayan Deng Hsiao Ping'in partinin bu çizgisinin hazırlanıp geliştirilmesine önemli katkılarda bulunduğu da yer alıyor. Kongre'de ayrıca, Parti tüzüğü'nün bazı maddelerinde yapılan değişiklikler de kabul edildi. Yeni seçilen MK'nin Pazartesi günü toplanıp genel sekreteri, Politbüro'yu ve ~~ve~~ Politbüro Daimi Komisyonunu seçmesi bekleniyor.

sında, son günlerdeki Sovyet-Amerikan görüşmelerini uluslararası yaşamda alışılmışın dışında bir olay, olarak değerlendirdi. Sovyet-Amerikan ilişkilerinde, orta menzilli ve operativ-taktik roketlerin yasaklanması konusunda anlaşılmasında varılmasının dışında da olumlu eğilimler olduğunu belirtti ve stratejik saldırı silahlarının yarı yarıya azaltılması konusunda bir anlaşma imzalanmasının söz konusu olmasını, 1987 ilkbaharında ve geçtiğimiz Eylül ayında iki ülkenin dışişleri bakanları arasında imzalanan anlaşmaları bu olumlu eğilimler arasında saydı. Sorulan bir soru üzerine, Şevardnadze, iki ülkenin, A-B-M ^{izole} anlaşmasının süresi konusunda ayrı ayrı görüşlere sahip olduklarını, anlaşmanın süresiz olmasına rağmen, anlaşmada çıkma süresi olarak ABD 'nin 7 yılda direndiğini, Sovyet tarafının ise bunun en az 10 yıl olmasını istediğini belirtti.

--- Şili'nin başkenti Santiago'nun işçi semtlerinde çeşitli kollar halinde yapılan yürüyüşlerle Pinoşe diktatörlüğü protesto edildi. Göstericiler serbest devlet başkanlığı seçimi yapılmasını, insan haklarına saygı gösterilmesini ve demokratik örgüt ve partiler üzerindeki baskının kaldırılmasını istediler. Göstericilerin üzerine gözyaşı tıccı bombalar ve basınçla su ile saldıran polis 400 kadar kişiyi tutukladı.

--- Sovyetler Birliği Dışışleri Bakan Yardımcısı Yuli Voronzov, Irak'tan sonra Kuveyt ve İran'ı ziyaret ederek, bölgedeki durum ve ikili ilişkiler üzerine görüşmelerini sürdürdü. S Yuli Voronzov, aynı zamanda Sovyet lideri Mihail Gorbaçov'un mesajını Kuveyt Emiri Şeyh Cebir El Ahmet El Sabah'a iletti. Gorbaçov mesajında, Birleşik Amerika'nın ve müttefiki öteki ülkelerin Basra körfezinde askeri güç bulundurmasının gerginliğin daha da artmasına neden olduğunu belirtti ve ~~iki~~ bölgede kıyısı bulunmayan ülkelerin savaş gemilerinin bölgeyi terketmesi önerisini yineledi. Gorbaçov, Körfezde güvenliğin Birleşmiş Milletlerce kurulacak barış gücüyle sağlanması önerisini de hatırlattı.

İran Dışışleri Bakanlığı da görüşmelerde, Birleşmiş Milletler Barış gücünün kurulması görüşünü desteklediğini açıkladı.

2 Kasım ✓

--- Viyetnamlı ve ★ Birleşik Amerikalı uzmanlar Hanoi'de biraraya gelerek, Viyetnam savaşı zırasında koybolan Amerikalıların araştırılması konusunu görüştüler. Her iki ülkenin uzmanları, kayıp Amerikalıların/bulunması için birlikte çalışma yürütecekler.

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

--- İspanya'nın başkenti Madrid'de 2 yapılan gösteride 200 bin kişi Amerikan üslerinin ülkeden kaldırılmasını istedi. İspanya'nın çeşitli bölgelerinden gelen göstericiler aynı zamanda Birleşik Amerika ile İspanya arasında varolan askeri işbirliği anlaşmasının feshedilmesini ve NATO'dan çıkılmasını istediler.

İspanya'daki Amerikan üsleriyle ilgili görüşmeler 1 yılı aşkın bir zamandır sürüyor. Bu görüşmelerin 7'nci ve sonuncu turuna önümüzdeki günlerde başlanacak.

2 Kasım

--- Irkçı Güney Afrika rejimince desteklenen silahlı çetelerin Mozambik'in güneyindeki saldırıları sonucunda 300'e yakın kişi öldü. ~~Hafta sonu~~ ~~Mozambik radyo~~ Frelimo Partisi Merkez Komitesi'nce yapılan ve Mozambik radyosunda yayınlanan açıklamada, çok sayıda kadın ve çocuğun da ölümüne neden olan bu saldırılar bir katliam olarak nitelendirildi ve bunun sorumlusu olarak ırkçı Güney Afrika rejimi kınandı.

--- Sovyet lideri Mihail Gorbaçov'un yazdığı "Yenilenme ve bizim için ve tüm dünya için yeni düşünüş" adlı kitap Sovyetler Birliği'nde ve Birleşik Amerika'da aynı anda yayınlandı. Kitabın birinci bölümünde Sovyetler Birliği'nde yenilenme sorunları, ikinci bölümünde ise dünyada istikrarlı bir barış sağlanabilmesi için yeni düşünüşün önemi ve anlamı ele alınıyor. *Herkesin bildiği gibi bu kitap ve*

7 *şöe kitap Rusya'da da yayınlanacak.*

TKP'nin Sesi

Yorum

2.11.87/Kemal

BR

~~"Tarihin beklediği ilerlemelerden önce
seçeneği oluşturma"~~
"Başka seçenek yok "

Uzun süredir gösterilen çabalar nihayet olumlu bir sonuca ulaştı. Orta menzilli roketlerin imhasına götürülen yoldaki ^{50m} pürüzler ^{de} giderildi. Sovyet ~~ilâdârî~~ Gorbaçov ile ABD başkanı Reagan'ın 7 Aralık'ta bir zirvede bir araya gelecekleri açıklandı.

Kuşkusuz bu önemli, ~~tarih~~ tarihsel bir adım. İlk kez, bir nükleer silah kategorisinin ~~sınırlanması~~ tamamen ortadan kaldırılması yönünde anlaşma sağlanmış oldu. Ama herşey bitmiş sayılmaz. Nükleer tehditin, bu üzerindeki tüm canlılarla birlikte, herkesin hepimizin tek evi olan gezegenimizi, yok olma tehlikesi ile yüz yüze bırakan nükleer silah yığınaklarının tamamen ortadan kaldırılması için önde katedilmesi gereken bir hayli ~~xy~~ yol var. Söz konusu

ahlaşma sonucu ortadan kaldırılacak silahlar, bu ^{uzuleer} türden silah
yığınının yalnızca yüzde 3'ünü oluşturuyor. Stratejik nükleer
roketlerde de indirime gidilmesi, bu türden silahların da ^{tanımlı} ortadan
kaldırılması, ^{bu şekilde} ~~klasik~~ ~~sixdah~~ ~~az~~ ~~bir~~ (barış için ^{uzide} daha az bir tehdit
oluşturmayan klasik silahlarda da eşitlik ve eşit güvenlik temelinde
indirimlere gidilmesi, barış ve güvenlik içindeki bir dünyaya
ulaşılması için atılması gereken başlıca adımları oluşturuyor. Ama
artık ileriye daha güvenle bakabiliriz. Orta menzillik ~~roketler~~ ~~ide~~
roketlerdeki anlaşma, farklı askersel bloklarda yer alan, farklı
askersel kohseptelere sahip, ve farklı toplumsal sistemlerdeki
ülkelerin bir araya gelerek anlaşmaya varabileceklerini kanıtlamış-
tır. Gösterilen çabalar, dünyada büyüklü küçüklü devletlerin,
milliyetlerce insanın, değişik politik ve dinsel inançtaki çok çeşitli
örgütlerin barış için gösterdikleri çabanın ~~maxmax~~ ~~madır~~ boyuna

olmadığı ortaya çıkmıştır. Anlaşmaya varmak, eğilimi, silahlanma-
nın artırılmasın gidişi, silahlanmanın artırılması yönünden, azal-
tılmasına doğru çevirmek olanaklıdır.

Buxekbettekxkalayxdeğildir,xxvexöndeki

Şimdi ki noktaya varmak elbette kolay olmadı, bundan sonrası da kolay başarı vadedemiyor. Çünkü, stratejik nükleer silahlar^{zaten} dokunulmamasında, nükleer roketler yok edildikten sonra anlamını yitirecek olan Yıldızlar savaşı projesinde ısrar edenler vardır. ~~V~~ Bunlar, ~~insanlığın gelişmesine~~ böylece, tarihin tekerle-
ğinin ~~ileriye doğru dönmesine~~ karşı ayak diremektedirler. Ama, dünyanın varlığının korunması, ~~hangi toplumsal sistemde yaşayarak~~ ^{gelişebilecek} ~~olunursa olsun~~ ^{toplumsal sistemi} yaşamın sürdürülmesi için barış korunması, ~~zorun-~~ sağlam temellere, güvencelere kavuşturulması zorunludur. Bunun başka bir seçeneği yoktur olamaz. İşte onun için, tüm sağduyulu insanlar, barışın korunup korunamayacağını ^{bunun olacağını deprecadığını} değil, barışın nasıl korunacağını tartışıyorlar, bunun için çaba harcıyorlar, ^{barışın} ~~kendi~~ ^{kendi} ~~halklarının~~ ^{ne} ~~ne~~ ^{stabilize} ~~etmektedir~~ ^{etmektedir} ~~ve~~ ^{arab} ~~arab~~ ^{harcıyorlar}.

Bu çabalarda, Türkiye de yerini almalıdır, alacaktır. Çünkü, barış ancak tüm devletlerin , halkların ortak çabası ile ~~kanun~~ korunabilir , ve ancak ~~kanun~~ barışın hüküm sürdüğü bir dünyada ülkeler gelişebilir, halklar daha ^{ya} bir yaşama kavuşma mücadelesini başarıya ulaştırabilir.

Ama şurası açık ki, değerli dinleyeciler, 21 yüzyılın eşiğine ayak basan dünyamızda, ancak kendi potansiyellerini harekete geçire bilen bir ^Türkiye, dünya sahnesinde olumlu bir rol oynayabilir, ~~aynı zamanda da,~~ tüm insanlığın ilerlemesine ~~katkısını~~ kendi ^{yapabilir.} katkısını ~~yapabilir, yapmanın yanı sıra, kendi~~ .

Kendi potansiyellerini harekete geçirmek, maddi ve manevi zenginliklerini açığa çıkararak, ^{arak} bunlardan sonuna kadar yararlanmak:, bu, önde duran ["]medenî milletler seviyesine ["]ulaşma ~~hedefini~~ hedefine doğru ilerleyebilmek için de zorunludur.

iyi bir yaşamı özlüyorlar ve buna layıktırlar. Demokrasi, önümüzdeki tek seçenektir.

Dünyada barış, ülkede demokrasi, bu ülküler mutlaka üstün gelmelidir. Bunun için de herkes kendi katkısını, zamanında yapmalıdır.

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA YAKETİ

kurt →

D.d.,şimdi Ekim devriminin 70. yıldönümüyle ilgili olarak Moskova'da düzenlenen toplantıyla ilgili özel programımızı sunuyoruz.

kurt →

D.d.,Ekim devriminin 70. yıldönümüyle ilgili olarak SBKP'nin ve Sovyet devletinin düzenledikleri uluslararası toplantı Moskova'da, Kongre sarayında yapılıyor.İçinde binlerce kişinin bulunduğu bu dev salon,bugün dünyanın 160 ülkesinden gelen parti ve devlet yöneticilerini birleştirdi.

Salonun ilk sıralarında Ekim devrimine bizzat katılmış, o tarihsel günleri yaşamış yaşlı bolşevikleri görüyoruz.Göğüsleri madalyalarla dolu.Onların hemen yanlarında genç komünistler oturuyor.Bunlar da Ekim devriminin bugünkü devamcıları,sosyalist emek kahramanları.

Sahnenin arkasındaki kırmızı-beyaz dev panonun sağ yanında "1917",sol yanında ise "1987" tarihleri yazılı.Panonun tam ortasında

ise Lenin'in heykeli yer alıyor. Bu panonun önünde, üç sıra halinde prezidyum bulunuyor. Prezidyumda Sovyet parti ve devlet yöneticileri ve yabancı konuklar yer alıyor. D.d., Moskova'daki uluslararası toplantıda ülkemizi 6 kişilik bir delegasyon temsil ediyor. Aralarında Haydar Kutlu ve Nihat Sargın'ın da bulunduğu bu delegasyon TKP, TİP, TSİP, TKEP, TKSP ve KÖİP'nin yetkilileri'den oluşuyor.

Saatler Moskova saatiyle 10'u gösterdiği sırada toplantı başlıyor. İlk sözü SSCB Yüksek Sovyet Prezidyumu Başkanı Andrey Gromiko alıyor.

Ses — D.d., Andrey Gromiko'nun konuşmasıyla başlayan toplantıda önce Sov. Birliği ulusal marşı dinleniyor.

Uyarı — Daha sonra Andrey Gromiko sözü SBKP MK Genel Sekreteri Mihail Gorbaçov'a bırakıyor. Elinde raporunun bulunduğu kırmızı dosyayla kürsüye gelen Gobacov yoğun alkışlarla karşılanıyor.

Alkışlar ve Gorb.'un ilk sözleri

Konuşmasına "70 yıl önce gerçekleştirilen devrim halkın devrimidir, halk için, insan için, onun kurtuluşu, gelişmesi için yapılmış bir devrimdir" diyerek başlayan M.Gorbaçov, sözlerine şöyle devam etti: "70 yıllık tarih içinde önemli zaferler de vardır, büyük acılar da. Ne olursa olsun, bu bizim tarihimizdir, bizim açımızdan değerlidir."

M.Gorbaçov Ekim devriminin hazırlanmasında ve gerçekleştirilmesinde Lenin'in dogmatik ~~girişimler~~ yaklaşımlarla değil, yaratıcı ~~girişimler~~le bağlı olduğunu, Bolşevik Partisinin politik ortamın değişimine uygun olarak mücadele belgilerini değiştirmesini bildiğini belirtti. Bu anlamda o dönemin tarihsel gelişmelerinin yeni düşünce tarzına dayandığını söyleyen M.Gorbaçov, "bu durum, günümüz komünistlerine cesur ve yaratıcı davranma konusunda örnek olmaktadır" şeklinde konuştu.

Konuşmasının çeşitli bölümlerinde Lenin'in son yapıtlarına değinen M.Gorbaçov, "bunlar partimizin sahip olduğu dev bir teorik zenginliktir" dedi.

→ M.Gorbaçov şöyle devam etti:"Lenin'in ölümünden sonraki gelişmeler Batıda sık sık çarpıtılmaktadır.Ancak bu dönem özünde sosyalizmin kurulduğu dönemdir.Nice yiğitliklerle doludur.Evet,hatalar da olmuştur.Ama herşeye rağmen,"Başka bir yol seçmek mümkün müydü?" diye sorulsa, buna şu cevabı veririz:Hayır, başka bir yol seçmek mümkün değildi.

M.Gorbaçov,Leninin Kongreye mektubunda dikkat çektiği tehlikelerin onun ölümünden sonra gündeme geldiğini,partide küçük burjuva fraksiyonculuğunun baş kaldırdığını,buna Troçki'nin önderlik ettiğini söyledi.Troçkizmin fikirsel planda yenilgiye uğratılmasında,Buharin'in,Dzerjinsk'in,Kirov'un, Orconikidze'nin ve Rutzutak'ın olumlu rol oynadıklarını, Stalin'in önderliğindeki partinin fraksiyonculuğun üstesinden geldiğini belirten Gorbaçov, bununla birlikte Stalin'in kaba politik hataları olduğuna dikkat çekerek şunları söyledi:"Bu dönemde idari yöntemler, emir-kumanda biçimleri yaygınlaştı.Bürokratizm güç kazandı.Daha önceki aşamaların ideolojik yöntemleri bu döneme de uygulandı.Sosyalizmin

gelişmesi sürecinde sınıf savaşımının giderek keskinleşeceği türünden yanlış bir fikre dayanılarak şüphecilik ve baskıcı yöntemler yaygınlaştı. Bu dönemde yöneticilerin görevini kötüye kullanması temel bir sorundu. Toplumda demokrasinin kısıtlı olmasından dolayı pek çok haksızlıklar yapıldı. Bu bir suçtur, ve bunda Stalin'in rolü olduğunu açıkça söylemeliyiz. Partimiz daha sonra bu dönemi tekrar tekrar ele aldı. Ancak 60'lı yılların ortalarında bu değeri lendirme çabaları bırakıldı. Geçenlerde yapılmış SBKP MK Ekim Plenumu kararına göre, bu dönemleri incelemek için politbüroya bağlı bir komisyon kurulmuştur. Komisyon sözkonusu dönemi inceleyecek ve gerekli kararnameleri yayınlayacaktır. Bu konuya x kayıtsız kalmak, o dönemlerde haksızlığa uğrayan insanlara karşı saygısız x davranmak demektir. Bunu yapmayacağız.

— Konuşmasının daha sonraki bölümünde 2. Dünya savaşına değinen

M.Gorbaçov, ^{görmüşse} şimdi Batıda savaşın başlangıcıyla ilgili ~~se~~ spekülasyonlar yapıldığını, savaşın aslında 1 Eylül tarihinden önceki bir dizi emperyalist saldırıda savaşın başlama işaretlerinin ortaya çıktığını ancak gerek savaşın başlangıcında, gerekse de daha ileri aşamalarında Batılı devletlerin faşist saldırganlar Sovyet devletini karşı karşıya bırakma hesaplarıyla aktif tavır almadığını belirterek, "Her şeye karşın bu ~~zakk~~ zorlu savaş kazanılmıştır, şan olsun zaferrin yaratıcısı halkımıza" diye konuştu.

— DD. Konuşmasının daha sonraki bölümünde savaş sonrasında Sovyet toplumunun gelişmesi üzerinde duran M.Gorbaçov SBKP MK'nin 1953 ve 1955 plenumlarının bir arayış belirtisi olduğuna, ancak o dönemlerde volonterist yöntemlere dayanılarak pekçok ~~se~~ subjektif x hata yapıldığına, en temel olarak da geniş bir demokratikleşmenin başlatılamama-

dığına dikkat çekti. 60'lı yılların ortalarında alınan kimi olumlu kararların da kararlı olarak sonuna kadar götürülemediğini belirten Gorbaçov, bu dönemde ortaya çıkan ^{yeni} politik ve ekonomik sorunlara ~~an~~ eski yaklaşımlarla yanaşıldığını, söz ve iş arasında ayırımın giderek arttığını söyledi. 1985 Nisan Plenumu ve 27. Kongreyle birlikte toplumun yenilenmesi yolunda tarihsel bir adım atıldığını belirten Gorbaçov şunları söyledi:

"Yenilenme hareketi 70 yıllık tarihe dayanmaktadır. 70 yıl önce Ekim devrimini gerçekleştirenlerin davasını sürdüreceğiz." M. Gorbaçov, gelişmelerin öncülüğünü dün olduğu gibi bugün de işçi sınıfının yaptığını belirtti.

Komünizme ~~geçiş yollarında~~ yönelen yolda çeşitli geçiş dönemlerinden oluşan, uzunca bir dönem ~~ix~~ içinde, yenilenmenin zorunlu bir aşama

olduğuna dikkat çeken M.Gorbaçov, konuşmasının daha sonraki bölümlerinde yenilenme ile ilgili güncel sorunlara değindi.

Yenilenmenin özü, demokratikleştirme ve ekonomide yapılan radikal reformlardır, dedi.

→ "Geçenlerde toplanan SBKP Ekim Plenumunun yaptığı çözümlemeye göre, diye devam etti M.Gorbaçov, yenilenmenin ilk aşaması tamamlanmıştır. Şimdi toplumda yeni bir ahlaksal - psikolojik ortam doğmuştur. İnsanlar daha aktif daha ~~xi~~ titiz oldular. Kimse artık hatalara göz yummuyor. Bununla birlikte demokrasi kültürünün yetersiz olması ve bürokratik uygulamalar önemli sorunlarımızdır. Kimse yenilenmeye karşı çıkmamakta, yenilenmenin karşıtları bile görünüşte ondan yana tavır almaktadır. Kimileri ise yenilenmenin bir çırpıda tüm sorunları çözmesini beklemekte, onun yavaş gelişmekle suçlamaktadır.

Ekenomik ve sosyal politikayla ilgili konulara da değinen Gorbaçov, bu alanda iki-üç yıl içünde önemli bir dönemeç noktasının geride bırakılacağını söyledi.

kesik

Daha sonra toplantıya 20 dakika ara verildi,

kesik.

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI